

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 19/05-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. januára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť Alžbety Juchovej, P., zastúpenej advokátom JUDr. I. M., Advokátska kancelária, Ž., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 409/02 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Alžbety Juchovej o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. apríla 2004 doručená sťažnosť Alžbety Juchovej, P. (ďalej len „sťažovateľka“ alebo „navrhovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Poprad (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 409/02 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti vyplynulo, že: „(...) Navrhovateľka je nájomníčkou jednoizbového bytu s prísl., ktorý sa nachádza v nehnuteľnosti zapísanej v KN P. na liste vlastníctva č 967. Predmetný byt užíva od roku 1963.

Navrhovateľka požiadala listom zo dňa 18. 02. 1990 Okresný podnik bytového hospodárstva v P. o odkúpenie predmetného jednoizbového bytu do svojho výlučného osobného vlastníctva. Následne jej bolo doručené oznámenie o zmene vlastníka predmetnej nehnuteľnosti, ktorým sa na základe kúpnej zmluvy zo dňa 10. 09. 1990 stala Ing. arch. H. H.

Navrhovateľka sa preto obrátila so svojim podnetom na Okresnú prokuratúru v Poprade, nakoľko podľa jej názoru týmto došlo k porušeniu zákona a jej práv. (...)

Okresný prokurátor v Poprade v súlade s vyššie uvedeným podal v priebehu roku 1991 na vecne a miestne príslušný všeobecný súd žalobu o neplatnosť označenej kúpnej zmluvy.

Okresný súd v Poprade svojím rozhodnutím, č. k.: 17 C 593/1993 zo dňa 17. 12. 1993 určil, že napadnutá kúpna zmluva je neplatná.

Na podklade odvolania podaného v konaní neúspešným účastníkom Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací rozhodnutím zo dňa 15. 12. 1994 napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. Súčasne však pripustil možnosť podať vo veci dovolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací rozhodnutím zo dňa 29. 02. 1996 rozhodnutia súdov nižších stupňov zrušil a prikázal vec súdu prvého stupňa znovu prejednať a rozhodnúť. (...)

Okresný súd v Poprade viazaný právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vec znovu prejednal a rozhodnutím, č. k.: 10 C 219/98 zo dňa 22. 03. 1999 žalobu v celom rozsahu zamietol.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa dňa 22. 09. 1999 v celom rozsahu potvrdil.

Na podklade mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím, č. k.: M Cdo 48/2000 zo dňa 27. 03. 2002 zrušil rozhodnutie Okresného súdu v Poprade zo dňa 22. 03. 1999, č. k. 10 C 219/1998 ako aj rozhodnutie Krajského súdu v Prešove ako súdu odvolacieho zo dňa

22. 09. 1999, č. k.: 3 Co 386/99 a vec vrátil Okresnému súdu v Poprade na ďalšie konanie.
(...)

Navrhovateľka prostredníctvom svojho splnomocneného právneho zástupcu podaním zo dňa 03. 12. 2002 oznámila konajúcemu súdu vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane navrhovateľa.

Prvostupňový súd na podklade uvedeného svojím uznesením, č. k.: 9 C 409/2002 zo dňa 09. 01. 2003 rozhodol o pripustení navrhovateľky do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky na strane navrhovateľa.

Sťažnosťou zo dňa 7. 04. 2004 požiadala navrhovateľka predsedu konajúceho súdu v súlade s ust. § 17 ods. 1 zákona o štátnej správe súdov o odstránenie zbytočných prieťahov v označenej právnej veci. (...)

Pre posúdenie otázky, či v namietanom konaní došlo k zbytočným prieťahom, má význam predovšetkým zložitosť veci, správanie účastníka konania a činnosť štátnych orgánov zúčastnených na konaní.

Postup sťažovateľky možno hodnotiť ako aktívny. Bez zbytočného odkladu reagovala na požiadavky a výzvy konajúceho súdu, bez meškania oznámila konajúcemu súdu v súlade s jeho výzvami rozhodné skutočnosti právnej a skutkovej povahy. Žiadosťou zo dňa 08. 04. 2004 požiadala o urýchléné vytyčenie termínu pojednávania. Sťažnosťou zo dňa 07. 04. 2004 adresovanou predsedovi konajúceho súdu namietala nečinnosť prvostupňového súdu. Sťažovateľka teda svojím postupom nezaložila príčinu spomaleného postupu súdu. (...)

V našom prípade je predmetná vec prejednávaná všeobecnými súdmi Slovenskej republiky od roku 1991 (necelých 13 rokov). Do podania tejto ústavnej sťažnosti nebolo orgánom s právomocou vo veci konať právoplatne rozhodnuté.

Navrhovateľka je nájomníčkou predmetného bytu, v ktorom býva už od roku 1963. Absenciou konečného súdneho rozhodnutia vo veci sa ocitla a už 13 rokov sa nachádza v stave právnej neistoty nakoľko aj vzhľadom na svoj vek, okolnosti samotného prípadu pociťuje svoju bytovú otázku veľmi citlivo, sama nemá zabezpečené iné bývanie.

Rozhodnutím vo veci samej budú dotknuté jej práva a povinnosti. Má teda nesporne právny záujem na výsledku sporu. (...)

Sme toho názoru, že najmä nečinnosťou Okresného súdu v Poprade ale aj ostatných dotknutých všeobecných súdov došlo k porušeniu práva sťažovateľky priznanému jej v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V posudzovanom prípade aktívnej činnosti súdu nebránila žiadna zákonná prekážka. V čase podania tejto ústavnej sťažnosti (uplatnenia ochrany) porušenie označeného základného práva naďalej trvá. (...)

Na základe uvedeného skutkového a právneho stavu navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vydal tento nález:

Právo sťažovateľky – Alžbeta Juchová, bytom P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní pred Okresným súdom v Poprade, č. k.: 9 C 409/2002 vo veci žalobného návrhu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 10. 09. 1990 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky v súlade s čl. 127 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu v Poprade, č. k.: 9 C 409/2002 vo veci žalobného návrhu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 10. 09. 1990 konať.

Ústavný súd zároveň v súlade s čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v celkovej výške 100.000,- Sk.

Odporca je ďalej povinný uhradiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. I. M. titulom trov právneho zastúpenia čiastku 14.010,- Sk za 3 úkony právnej pomoci podľa ust. § 16, § 13 ods. 8, § 19 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť na postup súdu zo dňa 07. 04. 2004, ústavná sťažnosť – pri úkone právnej pomoci 4.534,- Sk a režijnom paušále 136,- Sk)“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal (...).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...)

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že postupom okresného súdu v konaní o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy vedenom pod sp. zn. 9 C 409/02, v ktorom vystupuje ako vedľajšia účastníčka na strane žalobcu – Slovenskej republiky, zastúpená okresným prokurátorom v Poprade, dochádza k porušovaniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd predovšetkým preskúmal, či je sťažovateľka ako vedľajšia účastníčka v napadnutom konaní oprávnená (aktívne legitimovaná) na podanie predmetnej ústavnej sťažnosti, a konštatuje, že vzhľadom na to, že podľa ustanovenia § 93 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku má vedľajší účastník v konaní pred okresným súdom rovnaké práva a povinnosti ako účastník, a pretože účel čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to „odstránenie právnej neistoty“ sa rovnako ako účastníka dotýka aj vedľajšieho účastníka, teda vzhľadom aj na povahu označených základných práv, ktorých porušenie namieta, vedľajšia účastníčka v danom prípade nie je vylúčená z ústavnoprávnej ochrany označených základných práv.

Ústavný súd má však oprávnenie konať a rozhodovať o porušení základných práv garantovaných v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru iba od vstupu vedľajšieho účastníka do napadnutého konania pred všeobecným súdom, teda v danom prípade od 6. decembra 2002.

Z prehľadu procesných úkonov, ktoré vyplývajú z obsahu sťažnosti, ako aj zo súdneho spisu, do ktorého bolo nahliadnuté, vyplýva, že okresný súd od vstupu sťažovateľky do konania vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9 C 409/02, teda prakticky od začiatku roka 2003 konal vo veci v podstate priebežne. Dňa 9. januára 2003 súd uznesením pripustil sťažovateľku do konania ako vedľajšiu účastníčku (č. k. 9 C 409/02-38)

a 27. januára 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito. Dňa 23. januára 2003 bolo doručené okresnému súdu odvolanie odporkyne v II. rade (Ing. arch. H. H.) proti uzneseniu o pripustení sťažovateľky ako vedľajšej účastníčky konania. Dňa 6. februára 2003 bolo uvedené odvolanie zaslané na vyjadrenie účastníkom konania. Dňa 7. marca 2003 sa Okresná prokuratúra v Poprade vyjadrila k odvolaniu. Dňa 1. apríla 2003 bola vec opatrením predsedu okresného súdu pridelená späť do senátu 7 C JUDr. J. B.

Od 4. júna 2003 sa spis nachádzal na Krajskom súde v Prešove (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní proti uvedenému uzneseniu. Krajský súd 17. februára 2004 potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie. Dňa 11. marca 2004 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 19. mája 2004 súd nariadil výsluch svedka na 22. jún 2004 a 20. mája 2004 uznesením vyzval Štátny archív Spišská Sobota o zaslanie archívnych dokladov. Dňa 20. mája 2004 súd uznesením vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby do troch dní oznámil adresu svedkyne, ktorú navrhol vypočuť. V tento deň rovnako vyzval znalca, aby do 15 dní k svojmu znaleckému posudku vypracoval doplnok. Dňa 7. júna 2004 súd urgoval právneho zástupcu sťažovateľky, aby obratom oznámil adresu navrhnutej svedkyne. Dňa 14. júna 2004 právny zástupca odporkyne v II. rade oznámil okresnému súdu, že žiada o zrušenie termínu pojednávania určeného na 22. jún 2004, preto 16. júna 2004 boli účastníci upovedomení o odročení pojednávania. Dňa 21. júna 2004 právny zástupca sťažovateľky oznámil meno svedkyne. Dňa 7. júla 2004 súd nariadil pojednávanie na 12. október 2004, neskôr na 12. január 2005, ktoré bolo odročené na 18. marec 2005.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky posúdil ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu, že namietaný postup okresného súdu nemožno považovať za porušenie práva garantovaného v citovanom článku ústavy a dohovoru. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu sa otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého prípadu najmä podľa týchto troch kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 26/95). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (pozri napr. rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 128/03 z 25. júna 2003 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno na základe skutočností uvedených v sťažnosti považovať namietaný postup okresného súdu za taký, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle cit. článku ústavy, preto bolo potrebné sťažnosť vo vzťahu k okresnému súdu odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Je nesporné, že k predĺženiu konania prispela aj samotná sťažovateľka, resp. jej právny zástupca tým, že neoznámili včas, ale až po urgencii súdu meno svedkyne, ktorú navrhol vypočuť. Dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho vedľajších účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prieťahov v prípade, keď súd o procesných návrhoch sťažovateľky konal a rozhodoval bez zbytočných prieťahov (mutatis mutandis II. ÚS 41/00). Po vstupe sťažovateľky do napadnutého konania procesné úkony tohto súdu v podstate plynulo smerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, čo je hlavným účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (II. ÚS 61/98). Postup okresného súdu, aj keď nebol vždy bez prieťahov, sa zjavne nevyznačuje takými významnými prieťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prieťahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Pretože s ohľadom na tieto skutočnosti neprichádza do úvahy, aby ústavný súd namietaný postup všeobecného súdu mohol po prijatí návrhu na ďalšie konanie kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd jej návrh odmietol ako zjavne neopodstatnený.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2005